

מאורות אל העבר

א תמוז הקנא | 04/06/1391

ויקפדיה נחלת הכלל

מפת עולם

פרעות קנ"א

מתחים חברתיים בין המלוכה, האצולה והאיכרים, משבר כלכלי, שלטון חלש, ובעיקר הסתה פרועה של ראשי הכנסייה, הביאו לאסון. בא' בתמוז הקנ"א (4.6.1391) התנפל המון מוסת על בתי היהודים בסביליה שבספרד. בתי כנסת, דירות מגורים וחנויות של יהודים הוצתו ונבזזו. ההמון רצח מאות, כפה על האחרים להתנצר ומכר המונים לעבדות. מסביליה התפשטו הפרעות לכל רחבי חצי האי האיברי, ולמרות ניסיונותיו של המלך חואן הראשון לבלום את ההמונים, לקחו חודשיים ארוכים עד שהושב השקט למדינה. וגם אז, החרימה המדינה את רכושם של הנרצחים ונישלה את יורשיהם ואת הקהילות היהודיות מנכסיהם. רבים מהמתנצרים בכפייה היו מהאליטה הכלכלית והאינטלקטואלית היהודית, שאנשיה המשיכו לשמור את מנהגי היהדות בסתר. בכך יצרו את תופעת "האנוסים", שהפכה להיות מרכזית בהיסטוריה היהודית, הביאה להקמת האינקוויזיציה ובסופו של דבר לגירוש כל היהודים מספרד מאה שנים מאוחר יותר. יהודים אחרים העדיפו לנטוש את ספרד אשר בה נהנו מ"תור זהב" ארוך שנים, ולהגר לפורטוגל ובהמשך לצפון אפריקה ולארץ ישראל, שם החל לשגשג המרכז היהודי של צפת. קינות ותיאורי זיכרונות קשים נכתבו לזכר גזרות הקנ"א.